

VINTERNUMMER • ÅRGÅNG 83 • NR 4
Berga i DECEMBER 2023

Borg-Skum

*Kamratföreningen
Vapenbrödernas
Tidskrift*

VAPENBRÖDERNA ÄR
STOCKHOLMS AMFIBIEREGEMENTES KAMRATFÖRENING

ORDFÖRÄNDEN HAR ORDET

AV: HANS GRANLUND

Systrar och bröder!

Ni håller i årets sista nummer av Borg-Skum, kamratföreningen Vapenbrödernas tidning sedan fyrtioalet. Även detta år har passerat i raketfart och kamratföreningen ser som vanligt med beundran på det som alla nu aktiva tillsammans åstadkommer.

Världsutvecklingen är minst lika blek så här i årets slut som den var när året inleddes. Men – Försvarmakten och därmed regementet står ändå lite bättre rustade än för ett år sedan. Utvecklingen av den framtida amfibiebataljonen går framåt. Just nu, som ni kan läsa på annan plats i tidningen, ansvarar 5. amfibiebataljonen för utvecklingen samtidigt som 2. amfibiebataljonen står för kontinuitet. En minst lika viktig uppgift då vi samtidigt som vi bygger nya förmågor också måste kunna leverera effekt. Det visar inte minst det pågående kriget i Ukraina.

Ett annat bevis på utvecklad förmåga är återuppsättandet av den marina underhållsorganisationen. De marina basbataljonerna är i viktiga stycken en nydanande organisation, men som vilar på beprövad erfarenhet och tidigare kunskaper som nu åter tas tillvara.

Som ett led i detta sker grundutbildningen numera på stor bredd till både flottan, amfibiekåren och den maringemensamma basorganisationen. Bra jobbat alla inblandade som på detta sätt både breddar och ökar regementets förmåga och relevans i Marinen och Försvarmakten.

Övningsåret har i år återigen varit intensivt. Övningarna är numera också en viktig del i beredskapen. Genom att öva visar vi förmåga och vi är under övningssekvenserna också direkt gripbara för att, om det skulle krävas, kunna övergå i insatser. Detta var i det gamla kustartilleriet en paradgren, som nu återigen aktualiseras och förvaltas väl.

När verksamheten snurrar fortare och fortare och allt fokus hamnar på tillväxt kan det vara enkelt att förtvivla och känna att man inte räcker till. Det är då alla chefer måste vara tydliga. I alla typer av produktions-sammanhang är volym, tid och kvalitet nära sammanlänkade. Om en av dessa parametrar ändras påverkas i

sin tur också de övriga två och med oförändrade resurser kan man i bästa fall nå ökat resultat i två av de tre.

I vårt fall är volymen given och tiden utmätt. Då har man bara kvalitet kvar att arbeta med. I det jobbet är det varje chefs skyldighet att till sina underställda ange vad som är tillräcklig kvalitet. Det svider – både för den som måste ge order och för de vars uppgift är att försöka verkställa. Även om vi alla är besjälade av att göra vårt yttersta i varje situation får det aldrig ske på bekostnad av den långsiktiga förmågan och till priset av att man förbrukar resurser och människor. Att tilldela tillräckliga resurser och skapa tydlighet i vad som krävs av underställda – nämligen målsättningen – är chefens viktigaste uppgift.

När året inleddes trodde vi att vi vid det här laget redan skulle vara medlemmar i Nato. Så har det inte blivit. Men det kommer att hända. Om inte imorgon, så nästa dag. Inträdet i Nato är inte något litet medlemskap som Försvarmakten ensamt gör. Det är en fråga för hela nationen och det kommer att förändra spelplanen – till det säkerhetspolitiska bättre – för oss alla. I och med inträdet kommer sannolikt verksamheter att behöva justeras så att de passar i nya beredskaper och planer. Det kommer att ställa krav på taktik, stridsteknik, stabsmetodik och begrepp. Interoperabilitet, dvs. vår förmåga att samarbeta utan friktioner, kommer att behöva utvecklas ytterligare men mycket blir också enklare. Vi kommer aldrig igen att vara ensamma i försvaret av kuster och skärgårdar. Det kanske inte kommer att synas direkt under en inledande momentvis kompaniövning, men det kommer att förändra sammanhanget där våra krigsförband kommer att verka. En spännande tid står inför dörren.

Allt detta sagt önskar Vapenbrödernas styrelse härmed alla läsare en riktigt God Jul och Gott Nytt År, välbehövlig ledighet för många, dock ej alla, och med hopp om att nästa år kommer att vara minst lika stimulerande och utmanande som året som vi nu snart lägger till handlingarna.

MEDLEMSINFORMATION

Som ni säkert känner till vid det här laget har vi nu ett nytt medlemshanteringssystem för administration av medlemsregistret. För dig som medlem innebär det att du via Min sida kan uppdatera t.ex. kontaktuppgifter och se om du betalat årsavgiften. Du når *Min sida* på följande adress: www.vapenbroderna.se/medlemskap

För medlemmar som får den här tidningen hemskickad framgår på sista sidan medlemsnummer och den e-postadress som vi har. Det behöver du för att kunna logga in på *Min sida*. Har vi fel e-postadress ber vi dig meddela oss på info@vapenbroderna.se. Är det första gången du loggar in på Min sida väljer du först *Glömt lösenord?* och därefter skriver in din e-postadress. Stämmer e-postadressen med den adress vi har kommer du få ett tillfälligt lösenord så att du med det och ditt medlemsnummer kan logga in på *Min sida*.

Vi vill också påminna om att besöka vår hemsida www.vapenbroderna.se för den senaste informationen.

Vänligen betala *inte* medlemsavgiften genom att Swisha. Det kommer en faktura för 2024 års medlemsavgift i början på året. I första hand mejlar vi fakturan och om vi saknar en e-postadress så skickas den postalt.

NYA MEDLEMMAR

VI HÄLSAR DIG VÄLKOMMEN I KAMRATKRETSEN

Kjell Andersson, Fredrik Hesselman,
Niklas Wistedt, Anders B Svensson, Gustaf Ossmer,
Lennart Flinck, Kersti Flinck

Avlidna medlemmar

Vi tackar för deras trohet och behåller
dem i vårt minne

LENNART PETERSSON,
ROLF ROSÉN,
LENNART HALLEN,
GUNNAR OTTOSSON,
ANDERS GUSTAFSSON

ÅK MOT SYD, NORD, ÖST ELLER VÄST, VI KÖR TILL EN SKOLRESA ELLER FRÅN DIN FEST

Förutom att köra er dagligen i tjänsten så kör vi er gärna även privat efter era önskemål.

Boka din buss:
www.westinbuss.se
08-545 424 20

WESTIN BUSS

RAPPORT FRÅN HÖSTMÖTET

AV: SVEN ÅKE WIKSTRÖM

Vapenbrödernas höstmöte genomfördes den 26 oktober på Järnvägsrestaurangen på Stockholms Östra Station. 33 vapenbröder var anmälda och de tog sig enkelt till mötesplatsen med antingen tåg, buss eller tunnelbana.

Som sig bör inleddes med mingel och stämningen steg allteftersom arbetskamraterna från förr anslöt. På slaget 18:30 tog *förste vice ordförande Anders Enström* till orda och hälsade alla välkomna samt förklarade höstmötet öppnat. Mötet ansåg att kallelsen gått ut enligt stadgarna och godkände agendan utan tillägg. Den enda agendapunkten avklarades snabbt utan att de närvarande hade några frågor och mötesordföranden kunde därmed avsluta förhandlingarna.

Innan det bjöds till bords avtackades *Hans Jochen Seiffert* på uppdrag av ordföranden och styrelsen för Kamratföreningen Vapenbröderna. Föreningen framförde sitt särskilda tack för allt *Hans Jochen* gjort, inte minst för tiden som redaktör och ansvarig utgivare för Borg-Skum. En insats som kan beskrivas i följande ord: värdefullt, uppskattat och mångårigt.

Väl till bords bjöds det på en förrättstallrik med tre sorters sill, västerbottensost, bröd och måltidsdryck. Inte heller saknades snapsen och den tillhörande sången, som genom sin kraft och tydlighet väckte både intresse och munterhet hos restaurangens övriga gäster. Därefter var det dags för den traditionella ärtsoppan och den varma punschen. Måltiden avslutades givetvis med pannkakor och sylt och nog var det många av oss som gick bet på att gissa den hemliga ingrediensen i pannkakorna.

Till höstmötet hör också det mytomspunna lotteriet med dess fantastiska priser. Dragningen förrättades i år av *Örjan Möller* och för att säkerställa att allt skedde enligt regelboken övervakades det hela av *Irene Clement*. Trots denna förtroendeskapande åtgärd var det nog ett antal av de närvarande som undrade hur det kunde komma sig att ett av borden ändå lyckades lägga beslag på så många priser. Men till syvende och sist så är det bara att acceptera att det är *Fru Fortuna* som styr i dessa sammanhang och vi som blev utan den här gången får hoppas på bättre lycka nästa år.

Till sist ett tack till personalen på Järnvägsrestaurangen för bra service och god mat. För de som fortfarande funderar på vad det var för hemlig ingrediens i pannkakorna så kan det nu avslöjas att det var *Zingo Apelsin*.

Foto: Örjan Möller

VAPENBRÖDERNA FYLLER 125 ÅR

Välkomna till 2024 års kamratföreningsträff med Vapenbrödernas 125 års jubileum som genomförs på Amf 1 Berga/Haninge garnison fredag 16 aug till söndag 18 aug

Lördag 17 augusti utgör huvuddag med fokus på framtiden; Amf 1 idag, rundtur, förevisning, materielstig, Amfbat 2030, ceremoni Vapenbröderna 125 år med jubileumsmiddag.

KA 2, KA 3, AMF 4 och KA 5 kamratföreningar inbjudes i särskild ordning.

Styrelsen har nåtts av budskapet att det finns flera medlemmar/medlemmars företag som är villiga att sponsra våra kamratföreningsträffar. Ni som vill sponsra 2024 års kamratföreningsträff med jubileumsmiddag, varför inte jubileumsskålen vid middagen? kontaktar styrelsen på; info@vapenbroderna.se

Sponsorerna kommer att synliggöras på ett eller flera sätt enligt senare beslut.

Boka in datumen så återkommer styrelsen med inbjudan och mer detaljerad information på vapenbrödernas hemsida; www.vapenbroderna.se samt Borgskum nummer 1/24 kring 1 mars 2024.

VAD HAR VB LÄMNAT EFTER SIG I ARKIVET

AV: MAGNUS DE JONG

Det var när jag försökte forska lite i vad min farfar, holländsk generalkonsul i Sverige under VK II, hade för roll i de allierades tjänst som rubriken föddes. Jag fick klart för mig att min farfar övervakades av företrädarna till dagens Säpo, riktigt spännande och roligt att läsa. Man kan beställa personakter om sina förfäder via Riksarkivets hemsida och sedan åka till Arninge och läsa allt som inte är sekretessbelagt. Vissa saker har tydligen en mycket lång sekretess fick jag erfara men intressant att läsa protokoll efter en skuggning och hur dessa genomfördes.

Som sekreterare i Vapenbröderna har jag ansvaret för arkiv- och expeditionstjänsten så när ansvaret kom började jag fundera. Jag beställde fram de fyra volymerna som finns på Riks-/Krigsarkivet och avsatte en dag.

Den första volymen omfattar mest summariska ekonomiska förhållanden i föreningen under åren fram till 1945. I början av 1900-talet delades ett mausexgeväret ut till regementets bästa skytt, lite senare byttes geväret ut mot en silverpokal, värdet av gåvan var då ca 60:- vilket motsvarar idag ca 3880:-. Det som stack ut lite är

vad som hände under sommarfesten 1935. Hela festen regnade bort och föreningen gjorde en förlust med 1829,40. Någon hade varit förutseende och tecknat en regnförsäkring som föll ut med 1000:-. Vi har också våra stadgar från 1904 och vår egen sångbok där.

De tre återstående volymerna omfattar tidningen Vapenbröderna från 1936 fram till 1946, dock ej komplett samt Borg-Skum från 1946 till 1997, även här med vissa luckor. Det finns massor av historia i dessa och dagen räckte inte för att läsa allt. Några intressanta saker som jag fångade upp var en artikel om 1918 års expedition på Åland, att Riksheraldikerna fastställde Vapenbrödernas förtjänstmedalj 1936, neutralitetsvakten 1904, vår tidigare luftseglarorganisation, - beskrivning av uniformssystem 1942 för att nämna några intressanta artiklar.

Jag fotade ett antal artiklar och sände till vår redaktion. Det kan vara en återblick under 2024 då vi firar 125 år genom att återpublicera några guldkorn. Den som har tid över och intresse tycker jag ska gå in på Riksarkivets hemsida och leta upp vårt arkiv där (SE/KrA/1233/0/01-04), beställa och sedan ta en utflykt till Riksarkivet, man hittar alltid något överraskande där.

De som har gamla nummer (före 1992) av tidningen Vapenbröderna/Borg-Skum som ni kan hjälpa mig att komplettera arkivet med: skicka ett mail till styrelsen så får vi se om vi tillsammans kan teckna vår historia bättre med ett komplett arkiv av våra tidningar.

AG VB 125 ÅR UPPSTARTSMÖTE GENOMFÖRT 15 NOVEMBER

AV: CARL VON GERBER

Inför firandet av Vapenbröderna 125 år har det startats upp en arbetsgrupp, Ag VB125 år, som ska planera firandet som sker i kombination med kamratföreningsträffen på Berga. Arbetsgruppen har konstituerat sig och genomförde ett första planeringsmöte den 15 november. Gruppen leds av *Svenåke Wickström* och flera styrelsemedlemmar medverkar i olika roller. I gruppen ingår även en representant från regementet.

Foto: Carl von Gerber

PUBAFTON MED FOKUS PÅ KA UTVECKLING

AV: CARL VON GERBER

Den 14 november genomfördes pubafton med föredrag av universitetslektor *Fredrik Eriksson* från militärhistoriska avdelningen vid FHS. Värd för pubaftonen denna kväll var föreningens förste vice ordförande *Anders Enström*, som också var initiativtagare till att bjuda in *Fredrik*. Den historiska exposén handlade om utvecklingen av kustartilleriet, med tyngdpunkten på Stockholms kustartilleri, utifrån en strategisk dimension relativt den tekniska utvecklingen. Föredraget åtföljdes av frågor men också av några intressanta anekdoter.

Det är *Fredrik* och hans kollega *Piotr Wawrzyniuk* som gjort pod-avsnittet om Kustartilleriets historia som ni hittar på vår hemsida:

www.vapenbroderna.se/mer-om-ka-och-kallor/

Vår strävan är att bjuda in någon intressant föredrags-hållare till våra pubaftnar. Vi tycker att det är ett trevligt sätt att inleda en pubafton på. Kom gärna med förslag på föredrag. Tipsa oss genom att skicka ett mejl till info@vapenbroderna.se. Vi annonserar datum för våra aktiviteter både på vår hemsida och facebookside. Vi kommer även göra utskick till dem som vi har en e-postadress till.

Foto: Carl von Gerber

VAPENBRÖDERNA MEDVERKADE VID SOLDATERINRAN

AV: ÖRJAN MÖLLER

Lördagen den 28 oktober genomfördes soldaterinran vid Stockholms amfibieregemente med årskullen, en krisp och solig eftermiddag vid kanonplatsen Berga. Jag hade förmånen att representera Vapenbröderna vid detta unika tillfälle sida vid sida med regementschefen och förbandsförvaltaren, med nya pliktade amfibiesoldater samt första pliktkullen vid 2. marina basbataljonen. En mycket värdig stund som påminde mig om min tid som ung soldat, det vill säga varför vi gör det vi gör, att tjäna riket, demokratin och vårt sätt att leva. Allvarsamma men tydliga tal och reflektioner av utbildningsbataljonchefen samt regementspastorn. Där stod soldater som representerar två unika och lika viktiga funktioner för att lösa uppgiften – att försvara riket – båda beroende av varandra, en i grön basker och en i blå basker men med samma kraft och fokus. Då blir man stolt och ser att vi bygger för framtiden och, som regementspastorn uttrycket det väl, *”framför mig står en Marinkår”*. Med glädje och tillförsikt ser jag framtiden an, förmåga och kraft byggs!

Foto: Kenneth Yttergren / Ida Lindström

KA MINKLUBB BJÖD PÅ SPÄNNANDE FÖREDRAG

AV: CARL VON GERBER

KA Minklubb, under ledning av *Per Andersson*, träffades den 23 november i Vaxholms biograf för att få lyssna på några intressanta föredrag. Först ut var under tecknad som fick möjligheten att berätta om regementets utveckling och vad som för stunden är på gång vid förbandet, vilket är en hel del. *Anders Enström* pratade om den nya befälsordningen, rekryteringen av yrkesofficerare och hur det hänger ihop med antalet värnpliktiga. Det kan konstateras att om vi vill öka volymen av yrkesofficerare så måste värnpliktsvolymen öka annars går ekvationen inte ihop. Det beskrev *Anders* på ett föredömligt tydligt sätt.

Vi fick oss också lite till livs om vad som händer med HMS Furusund f.d. MUL20, numera A320, som i år fyllde 40 år. HMS Furusund, som tillhör Ekipaget, har precis blivit överförd från Marinbasen till Amf 1.

Sven Olof Kviman berättade om stridsbåtens tillkomst på ett inlevelsefullt sätt. Det var inte helt självklart att det skulle bli en *”liten”* och därmed snabb båt för transport av halvpluton. Det fanns starka krafter som

Foto: Carl von Gerber

vill ha en större båt. Om detta går det att läsa om i en annan del av det här numret.

Per Andersson visade en film som producerats åt Vaxholms fästningsmuseum för utställningen om djur i krig. Få känner nog till att det även i Sverige gjordes försök på Gålö med att tämja själar för militära ändamål. Under tiden som vi åt visades bildspel från *”förr”* och som alltid leder det till ett gott skratt när någon ser sig själv, eller någon kollega, i en yngre version. Det är ett enkelt sätt att initiera mer eller mindre sanna berättelser om vad som hände när bilden togs. Även om en del av det som berättas till viss del redan är känt så är det alltid något nytt som kommer upp till ytan.

Försvarets Materielverk
Fartygsavdelningen

1987-09-04

Sändlista

Framtagning av båtar till anförställdheten

KUSTARTILLERiets SKUTSKOLA
Box 1817, 41 07 M. Sjö,

Samarbetet mellan FMV och marinstaten vad gäller fortsatt framtagning av båtar till anförställdheten är nu så otillfredsställande beträffande underlag och rollspel och därmed ansvarsgränser att särskilda åtgärder vidtas.

CUSA
KQPA kv
13

1. Arbetet med
 - utvärdering av prov med en 90 m slutföra likom framtagning av slutlig specifikation för båttypen.
 - utprovning av levererad 18tt trusselt grundfärs.
 - beställd prototyp till en 90 S fortsätter.
2. Alla beslut inom avdelningen om väsentliga förändringar i rubricerade i nu gällande verksamhetsplan tas till vidare av C FARTYG.
3. All form av samverkan i rubricerade mellan avdelningens enheter och tjänstemän och marinstatens handläggare övert 5 0 Kviman avbryta med omedelbar verkan.

C MARINMATERIEL och C MSYST har informerats utan erinran.

Regel
O. Bergström

HUR BLEV STRIDSBÅT 90 TILL?

AV: SVEN KVIMAN

Sändlista

- MT
- MT
- MM
- ME
- Kopier
- Görst J. G. Persson, Marinstaten, Box 80007, 104 50 STOCKHOLM
- C 181
- C MSYST
- Marinstaten
- KAS, Kustartilleriets skjutskola, Box 80007, 104 50 STOCKHOLM
- KRYV, Karlekronsväret AB, 371 82 KARLSKRONA
- Djupviks Varv AB, 440 64 RÖDNING

BAKGRUND

Min roll i kustartilleriets båtutveckling började på slutet av 60-talet, som adjutant vid Kustartilleriets Minskola på KA 1.

Minvapnet hade undermåliga och ålderdomliga arbetsbåtar (tiohuggare och "roddsofior") på grund av att vi inte hade ställt krav på förnyelse och utveckling. Ingen drev frågan. Jag insåg problemet och började skriva kravspecifikationer för våra mindre båtar.

Arbetet började med skarvbåten (Skarven) där vi föreslog en fyra meter lång Flipper som prototyp. Detta blev första gången som vi tog en befintlig båt på marknaden som mall för att anpassas till våra behov. Detta innebar att FMV:s handläggare blev tvungna att lyssna på och samarbeta med användaren.

Resultatet blev mycket lyckat efter många besök på varvet i Fårösund tillsammans med *Göran Granelund* och FMV:s handläggare. Det var starten på något stort där brukaren påverkade en produktion från start!

Nästa båt blev en minarbetsbåt mindre (MabM) där vi ersatte en svärmanövrerad propellerdriven träbåt med en vattenjetdriven plastbåt. Det fungerar ej med roder och propeller med både minkablar och tampar som kan hamna under båten.

Detta blev första gången som KA fick en båt med vattenjet. Succé!

Här kom Hans Lindgren (mariningenjör) in i bilden och modifierade installationen så att den ökade farten från sju till tjugo knop.

På minutläggarna modifierades allt från kranar till navigationssystem och det infördes även autopiloter.

Vi (*Arne Arvidsson, Lars Leffler* och *undertecknad*) skrev ett TTEM (taktisk, teknisk, ekonomisk målsättning) för en ny bevakningsbåt som blev mallen för kommande BevB 80.

Därefter kom Furusund, som byggdes i Åmål, där *Göran Granelund* i samarbete med mig drev på så att det inte bara blev en minutläggare utan även ett fartyg utrustat med avancerade sök- och positioneringssystem.

Furusund lokaliserade bland annat Estonias bogvisir.

Detta vårt deltagande i framtagande av nya fartyg och båtar blev genombrottet där användaren påverkar en produktion för att nå ett optimalt resultat.

BÅTAR AMFIBIE

I samband med framtagningen av amfibiebataljonerna (planeringen var sex bataljoner) erfordrades en ny båt-park:

- *en ersättare för 200-båten*
- *en mindre sjuktransportbåt*
- *en gruppbat*
- *en trossbåt*

FMV hade efter målsättning från Marinstaben tagit fram en båt som fick beteckningen 90M. Den byggdes på Djupviks varv.

Peter Hällström, som jobbade tillsammans med mig som C Prov och Försök på utvecklingsavdelningen på KAS, var vår kontakt gentemot FMV under framtagningen. *Peter* blev dock ganska snart förbjuden att besöka varvet. Självt tror han att det berodde på att han var involverad i den nyss påbörjade framtagningen av en Smuggler som prototyp för en ersättning av 200-båten, vilket störde FMV. 90M var en elva meter lång plastbåt med ytskärande propeller.

En ytskärande propeller har dålig backförmåga och är helt olämplig vid minfällning. Bevapningen var dock häftig – en 30 mm automatkanon (från J35 Draken) som sköt 1200 granater (laddning 50 gr) i minuten.

En intressant episod kopplad till 90M var när dåvarande CM, *viceamiralen Bengt Schuback*, efter en provtur klev i land på Lidingö där jag befann mig och han vände sig till mig med följande yttrande: "*Du ska veta att mer än trettio knop får du inte*". (Vi fick inte köra ifrån flottan).

Nästa förslag från FMV var TpbS-85. En stor båt som tog sextio soldater, gjorde tjugo knop och som var svärmanövrerad. Den blev snabbt ansedd som oanvändbar som en blivande stridsbåt.

I samband med framtagningen hade vi tagit fram en ny båtplan och vi ansåg att projektet skulle blåsas av. Men nej, FMV framhärdate. Åter en båt framtagen utan samarbete med användarna.

Detta var innan jag blev utsedd att vara marinstabens företrädare i båtfrågan.

Väl utsedd gjorde *Stellan Fagrell, Kerstin Eriksson* (FOA) och jag en utredning där vi kom fram till att det bästa, såväl taktiskt som tekniskt, var en halvstor båt för att framför allt få hög fart (utan övre gräns).

För att bli styrkt i att halvstor båt med hög fart var rätt frågade jag ett antal krigsplacerade KJ-kompanichefer vad de tyckte. Alla röstade för en halvstor båt. Jag skrev målsättningen 1986 för den kommande stridsbåten, som fick benämningen 90H, med krav på 40 knop lätt och 30 med last (3 ton). För att lära och se högfartsbåtar besökte jag båt-mässan i Genua (jag betalade resan själv).

FRAMTAGNING AV PROTOTYP

Inför framtagningen fanns följande fyra båtar:

- *Flipper 11 m i plast med duoprop*
- *Smuggler SM 384 13 m, vattenjet, avancerad komposit*
- *Tpm 370 vattenjet, aluminium*
- *90M i plast, Arnesondrev (ytskärande propellrar), 11 m*

Smugglern föreslogs av *Hans Lindgren* och hans samarbetspartner *Lennart Möller* vilka tog beslutet om deltagande i processen när jag träffade dem på Möllers kontor på Sturegatan.

Detta var ett helt avgörande beslut för att vi sedermera fick fram stridsbåten.

Smugglern byggdes av *Green Marine* nära Southampton i avancerad komposit. Skrovet i kevlar och kol med divynycell som distansmaterial blev enormt starkt och lätt (1300 kg) och 13 meter långt.

Motor: Scania 625 hk
Framdrivning vattenjet (Hamilton)

Under hemresan över Nordsjön blev det ett omedelbart test med 18 m/s. Allt gick bra. Proven, som leddes av *Torbjörn Larsson* på ett utmärkt sätt, visade att SM 384 var överlägset bäst. Det var ingen av de andra båtarna som var i närheten av de möjligheter som Smugglern visade.

Nu började för mig den stora utmaningen, nämligen att få igenom målsättningen för en halvstor båt med hög fart. Mina "motståndare" var dåvarande marin-stabschefen och FMV:s fartygsavdelning. Jag drog målsättningen flera gånger för marin-stabschefen och fick alltid nej. Det skulle vara en stor båt. Den tredje gången var *Stellan F* med in för att stödja, men det hjälpte inte.

Till ny marin-stabschef utsågs sedermera *genmj Lars G Persson*, min före detta regementschef. Han litade på mig och skrev under målsättningen. Äntligen! Ett helt avgörande beslut!

FMV reagerade direkt och kom till Fylgiasalen med chefen för Marinmateriel (C HM) i spetsen för en stor delegation. De vägrade att följa målsättningen. Det skulle vara en stor båt som skulle benämnas 90S.

Jag var med på mötet men var förbjuden att yttra mig. Översten *Torsten Björnsson* satt bredvid och hade som uppgift att se till att jag verkligen höll tyst.

90S blev en 20 meter lång plastbåt, byggd på Karlskronavarvet.

För att uppnå åtminstone 25 knop blev båten underdimensionerad med påföljden att vid transporten från Karlskrona lossnade värmeelementen och lämnade skotten och skrovet började delamineras.

Ett par dagar senare skulle försvarsministern transporteras med 90S från Nynäshamn till Nåttarö. På vägen ner från KA 1 till Nynäs lossnade radarantennen från sina fästen och hamnade på däck och i en aning gropig sjö blev de omkörda av en gammal 200-båt. Ministern ställer då frågan "Är detta vad svensk försvarsindustri kan prestera?" Väl framme vid Nåttarö lossnar stävluckan vid en stävtilläggning.

Ministern beordrar då fram en helikopter för hemresan.

Vid samma tidpunkt vid en demonstration av båtar utanför Skeppsholmen hörde en journalist mig yttra att "över min döda kropp blir det en stor båt". När artikeln kom ut i DN blir min projektledare, överste *C Nyhlen*, förtvivlad och uppmanar mig att ringa ÖB som ville veta vad som händer med båtfrågan. Vad jag tror är att KKv och CBK hade opponerat sig. Det gällde ju i det läget en order värd flera hundra miljoner.

Jag ringde ÖB, som var nöjd med min förklaring. Som ett bevis på det frusna förhållandet mellan mig och FMV och även motståndet från vissa håll i den egna staben finns följande skrivelser: Framtagning av båtar till amfibiebataljonen (obs sändlista) och *Fallet Kviman*.

Vad gäller motsättningarna mellan mig och fartygsavdelningen anlidade FMV en konsult för att ta fram fakta i båthärvan. Fartygsavdelningen hade anklagat mig för att vara mutad av Scania!

Bakgrunden var egentligen tvärtom. För att få fram en bra och billig svensk motor hade jag, *Hans Lindgren* och *Torbjörn Larsson* mer eller mindre tvingat Scania att höja effekten på deras DSI 14 från 380 hk till 625 hk. Det gick bra och 90H försågs sedermera med 2x625 hk från Scania.

Utredningen medförde chefsbyte på fartygsavdelningen. Efter debaclet med 90S så fanns det nu ingen återvändo. Nu blev det 90H!

Under anbudsförfarandet (våren -89) var jag på KA 5 och utbildade vakthavande befäl från Milostaben i ubåtsskydd. En kväll var jag på stadshotellet och träffade då *K-A Sundin*, chef för *Dockstavarvet*. Han hörde sig för och sa att han tänkte lämna en offert på 90H-serien. Min kommentar var ungefär att han hade troligen ingen chans mot flera större varv i såväl Sverige som utomlands. Han fick dock beställningen och löste det bra.

I båtplanen ingick även trossbåtar. FMV upphandlade då en seriebåt i Finland. Vid besök på varvet kunde jag och *Peter Hällström* konstatera att båten inte var tillräckligt robust och hade undermåliga sjöegenskaper.

Trots våra protester beställdes en provbåt. Under proven fattade båten eld och sjönk på Kanholmsfjärden.

Brandförloppet blev så snabbt att besättningen knappt hann hoppa i havet. De blev så småningom upplockade av en fritidsbåt.

Efter detta fick vi till ett bra samarbete med fartygsavdelningen och kunde till slut ta fram en riktigt bra båt med bra sjöegenskaper och hög fart.

En viktig anledning till att 90H blev näst intill optimal var att *Torbjörn Larsson*, som var ny chef på fartygsavdelningen, i samband med att Docksta fick ordern startade en anskaffningsgrupp. Den bestod av specialister från t.ex. elektro, maskin och sjösäkerhet från FMV och vår representant *Peter Hällström*.

Gruppen designade båten avseende inredningen i transportutrymme och styrhytt, placering och provskjutning av vapen (12,7-orna och granatsprutan) och utvärdering av radar- och navigeringssystemen. Här gjorde *Peter H* en synnerligen viktig insats!

När de två första båtarna levererats tillsattes ett provturskommando med tre båtchefer under ledning av *mj Claes Arne Sunnman*. Båtarna kördes väldigt många distansminuter för att få kvitto på att motorerna höll och för att utvärdera vilken bottenvinkel skrovet skulle ha.

En annan viktig anledning till det lyckade resultatet var att FMV hade anställt *Petter Håkansson* och *Johan Björklund* som utifrån TTEM ritade en båt som fortfarande efter drygt 30 år med smärre förändringar håller måttet.

247 båtar har byggts med stridsbåtskonceptet som mall och levererats, förutom till Sverige (147), till Norge (20), till Mexiko (48), till Malaysia (20), till Grekland (3) och till US Navy (9). Denna omfattande export hade aldrig kunna komma till stånd utan en sund kravställning (TTEM) enligt *K-A Sundin*.

Resten av amfibiebåtparken (grupp båten, stridsbåt 90E och trossbåten) förverkligades på ett mycket smidigare sätt därför att vi nu kunde samarbeta på ett normalt sätt med FMV:s fartygsavdelning.

SAMMANFATTNING

- *Det var synnerligen avgörande var att vi fick tillgång till SM384.*
- *Att vi vann kampen med FMV vad gäller målsättningen så att det blev en halvstor båt var helt avgörande.*
- *Användare måste vara delaktiga från start. Detta borde vara självklart eftersom "användaren" betalar.*
- *Andra framgångsfaktorer var anskaffningsgruppen, provturskommandot och att det blev ny besättning på fgt-avdelningen hos FMV.*

Min bedömning är att om inte stridsbåt 90H hade gått segrande ur striden hade det inte heller blivit något fungerande amfibiesystem.

MED 5. AMFIBIEBATALJONEN MOT FRAMTIDEN

AV: FREDRIK HESSELMAN

Svenska amfibiebataljonerna har en erkänt hög kvalitet. Både US Marines och brittiska Royal Marine Commando övar gärna tillsammans med sin svenska motsvarighet. Det är ett gott tecken för Älvsborgs amfibieregemente när Sverige är på väg in i ett starkare internationellt samarbete. Framtidens amfibiebataljoner kommer bli effektiva och slagkraftiga för operationer längs kuster och i skärgårdar.

BAKGRUND TILL DAGENS AMFIBIEBATALJON

Dagens amfibiebataljoner är en idé från 1970-talet då de ryska stridskrafterna bedömdes utvecklas mot kapaciteten att med helikoptrar, svävare och amfibie-transportfartyg kunna genomföra strategiskt överfall mot Sverige. Utgående från dåtidens kustjägarkompanier och rörliga spärrkompanier skapades under 1980-talet amfibiebataljoner med bland annat mycket

god rörlighet, stor eldkraft mot både sjö- och markmål, moderna sambandsmedel och god förmåga att strida i mörker. Under 1990-talet var de sex amfibiebataljonerna fullt utrustade och en synnerligen effektiv del av den svenska marina slagkraften. Förbanden kunde strida enskilt eller tillsammans och en stor operativ fördel var att förbandet kunde förstärka eller komplettera de fasta spärrbataljonernas sjömålstrid.

Försvarsmakten och Marinen kan med stolthet se tillbaka på utvecklingsarbetet som gjordes under de åren. Kustartilleriet gjorde ett tekniklyft som Amfibiekåren idag fortfarande har stor nytta av. Tydliga exempel är stridsbåten, de lätta trossbåtarna, robot 17 och minsystem M9. Värt att minnas: amfibiebataljonerna var först i Försvarsmakten med lätt kulspruta 5,56 mm, tung kulspruta 12,7 mm och granatsprutan 40 mm. Syftet var att dåtidens kustjägerplutoner skulle bli

eldöverlägsna sin ryska motsvarighet vid strider på skärgårdsöar. Idag är det tre vapentyperna använda i stora delar av Försvarsmakten.

Stridstekniken och det taktiska utnyttjandet av bataljonen har format kunskapen hos dagens amfibiebefäl och gett dessa sin operativa referensram: rörlig strid längs kuster och skärgård.

FRAMTIDENS AMFIBIEBATALJON

Sedan några år är Amfibiebataljonen 2030 under utveckling. Den generation av amfibiebataljonen som blev operativ under 1990-talet är en utmärkt förbandstyp för operationer i flera olika typer av kustmiljöer, men den effektbestämmande materielen behöver uppgraderas. Dessutom måste Marinens olika förmågor utvecklas för att möta förväntad rysk utveckling efter misstagen i Ukraina.

Amfbat 2030 utvecklas mot att bli mer sjörörlig och med större eldkraft än dagens amfibiebataljon. Främsta metoden är att båtmontera de tunga vapensystemen såsom granatkastare, sjömålsrobotar och luftvärn. Även sensorer för strid mot sjö- och luftmål kommer att båtmonteras. Det kommande tekniklyftet med systemintegrering kommer medge ett betydligt högre stridstempo och större eldkraft än med dagens amfibiebataljon. En annan effekt av systemintegrering är att de tunga vapnen kan hanteras av färre personer till skillnad från om vapnen grupperas på land. Främsta fördelen med framtidens amfibiebataljon är sannolikt att förbandet kommer att lösa uppgifter på en större bredd och djup än idag. Ökad spridning ger

ökat skydd då fienden kommer ha svårt att kraftsamla sina insatser både med sensorer och vapen. Dessutom ger ökad spridning möjlighet att täcka större yta med långskjutande vapen, eller att från en spridd och skyddad gruppering ändå kraftsamla elden mot en gemensam punkt eller målområde.

5. amfbat är i huvudsak redan organiserat enligt Amfbat 2030 vilket nästan är en återgång till hur 1990-talets amfibiebataljoner var organiserade och verkade. Motivet är att öka effekten i sjömålstriden och därmed hindra fienden från att landstiga. En annan effekt är att förbandet kommer bli ännu mer effektivt i operationer syftande till kustnära sjöfartsskydd, vilket var precis den uppgift som 5. amfbat och 17. bevbåtkomp löste då hangarfartyget HMS Queen Elizabeth besökte Göteborg.

Bataljonen kommer att bestå av fem kompanier. Amfibiekompaniet avses bekämpa sjömål, i första hand på längre avstånd, med sjömålsrobotar som kompletteras med allmålsrobotar i trånga farleder. Minsystem M9 kommer sannolikt användas även i framtiden, vilket tillsammans med robotar ger en effektiv tvådimensionell sjömålstrid. Sensorer och eldledning kommer att behöva dimensioneras av sjömålsrobotens räckvidd och målsökare.

Skyttekompaniets främsta slagkraft kommer att vara båtturen 120 mm granatkastare vilket kommer ge en betydligt större eldkraft än idag. De tre skytteplutonerna i kompaniet kommer i allt väsentligt att likna dagens plutoner.

Foto: Ola Wolf

Foto: Fredrik Hesselman

Kustjägarkompaniets unika förmågor är viktiga även i framtiden, främst avseende underrättelser och information till bataljonchefen i både primär och sekundär riktning. Under Försvarmaktsövning 2023 använde C 5. amfbat kustjägarna på ett effektivt sätt med spaning långt framför den övriga bataljonen. För framtiden kommer fjärrstyrda flygfarkoster vara en synnerligen viktig kapacitet för informationsinhämtning på slagfältet.

Ledningskompaniets uppgift är att ge bataljonchefen bästa möjliga förutsättningar att leda förbandet. Relativt dagens förband kommer Amfbat 2030 att verka över en betydligt större yta än idag. En viktig resurs är de två stridsbåtarna för bataljonsledning och en viktig kompetens är att leda genom uppdragstaktik.

Underhållskompaniet ger bataljonen möjlighet att lösa uppgifter i en spridd gruppering och under långa förflyttningar. En alltså viktig resurs är de lätta trossbåtarna med sina möjligheter att tanka stridsbåtarna och bära med sjukvård och förnödenheter

LITE OM MATERIELUTVECKLINGEN

Stridsbåt 90H är byggd i totalt 165 exemplar i olika varianter. Cirka 120 av de första båtarna är livstidsförlängda i tre olika serier. En serie, det så kallade Ltf 2, innefattar 47 båtar vilka är livstidsförlängda för de två amfibiebataljonerna och 17. bevbåtkomp. Dessa båtar känns igen på de relingsmonterade vapenpositionerna där Amfibiekårens alla olika kulsprutor går att montera. Den senast nybyggda båten är Strb 90 HSM (Halvpluton - Skyddad - Modifierad). Båten är utrustad med en gyrostabiliserad vapen- och sensorstation som manövreras från båtens transportutrymme. De 16 lätta trossbåtarna är under livstidsförlängning där de bland annat får nya motorer och ett något längre akterskepp.

Även vapensystemen för sjömålsbekämpning, sjömålsrobot 17 och minsystem M9, är livstidsförlängda.

Amfbat 2030 kommer att utrustas med stora mängder ny materiel där ledorden är ombordmonterade vapen- och sensorsystem. Det innebär en rejäl uppdatering av amfibiebataljonernas slagkraft. Först beställd ny materiel är den så kallade artilleriplattformen, vilket är en båt större än Strb 90H med gyrostabiliserad 120 mm granatkastare. Just nu pågår studier, tester och projektering för ytterligare nya båtar:

- *Sensorbåt för att upptäcka mål på långa avstånd för att bland annat leda sjömålseld.*
- *Luftvärnsbåt för skydd av den egna bataljonen*
- *Båt med sjömålsrobot*

AVSLUTNINGSVIS

Amfbat 2030 kommer med den nya materielen och nya taktiken bli en mycket effektiv del av kustförsvaret. Med längre vapen- och sensorräckvidder kommer förbandet tillsammans med 17. bevbåtkomp att kunna lösa uppgifter i områden som Öresund, Stora Bält, Lilla Bält, Finska viken och vid Södra Kvarnen mellan Sverige och Åland. Amfbat 2030 kommer även att vara en effektiv del i marina operationer i andra områden än vid Skandinaviska halvön. Dessutom kommer Amfbat 2030 och bevakningsbåtarna tillsammans vara en viktig militär förmåga i operationer syftande till världsstödet.

5. amfibiebataljonen och Utbildningsbataljonen använder med framgång de taktiska kunskaper som skapades med den första generationens amfibiebataljon under 1990-talet. Därför är Älvsborgs amfibieregemente väl rustat att leda utvecklingen av framtidens amfibieförband.

C AMF 1 HAR ORDET

AV: ADAM CAMEL

Vapenbröder!

Det har varit en intensiv höst med mycket verksamhet på samma gång.

Den 2 oktober genomfördes etableringsceremoni av nytt krigsförband här på Berga där vi under högtidliga former, med garnisonsuppställning och särskilt inbjudna gäster, mottog 2. marina basbataljonen och därmed också en ny DUC till C Amf 1. Samtidigt mottog Marinbasen 1. marina basbataljonen i Karlskrona. Basbataljonernas främsta uppgift är försörjning från land och till sjöss och de står för rörlighet, uthållighet och oförutsägbarhet. Det här är en viktig milstolpe och del i den tillväxtfas vi befinner oss i.

För att personalförsörja bland annat 2. marina basbataljonen så är det i år första gången som Amf 1 är ansvariga för att utbilda soldater mot tre olika kategorier. Under sommaren ryckte totalt 350 värnpliktiga in, vilka nu utbildas mot 2. amfibiebataljonen, 2. marina basbataljonen samt sjömän mot Fjärde sjöstridsflottiljen.

Vi har också infört ett nytt marint logistikkoncept där logistiken regionaliseras mer och där de tre marina Militärbaserna i Haninge, Göteborg och Karlskrona utgör kärnan i den marina logistiken. Under Marinövning Höst, som genomfördes vecka 342, deltog 2. marina basbataljonen. Det var första gången som 2. marina basbataljonen fick logistikförsörja i ny organisation, vilket genomfördes med gott resultat och med många värdefulla erfarenheter. Det är nyttigt att kasta sig in i elden från start.

Samtidigt med ett nytt logistikkoncept har de marina militärbaserna också övertagit den marina infrastrukturen inom sina områden. För vår del innebar det att vi tog över infrastrukturen från Bråviken till Haparanda. Det låter mer än vad det i praktiken innebär men en viktig hamn är Härnösand. Intresset för norrlandskusten har ökat och kommer sannolikt att öka allt mer i framtiden. Härnösand kommer att vara en viktig stödjepunkt både avseende utbildning och operationer. Därför var det extra roligt att kamratföreningsträffen genomfördes i Härnösand i höstas.

Förutom värnpliktsutbildning och uppsättande av ett nytt krigsförband så har vi genomfört en mängd andra uppgifter och övningsverksamhet. Till exempel genomfördes den bilaterala övningen Archipelago Endeavor under sensommaren med framförallt deltagande ur 2. amfibiebataljonen. Det är en årligt återkommande övning tillsammans med den amerikanska Marinkåren och redan nu startar förberedelserna med våra amerikanska vänner för kommande övningar 2024. Vårt att nämna i det här sammanhanget är att detta är den enda bilaterala verksamheten mellan

Försvarsmakten och USA. Övningen har utvecklats sedan starten 2018 och den största vinsten för vår del är att vi utvecklas i interoperabilitet och metoder, bl.a. inom ramen för bekämpning, samband, lägesbild, m m. Marinkåren hade under övningen med sig en eldledningsgrupp som kan leda all typ av bekämpning. De gnuggade vår bekämpningspersonal i allt från planering till insats, mycket värdefullt! För Marinkårens del är det framförallt sjörörlighet och att verka över en längre tid i skärgårdsmiljö som är värdefullt för dem. Det amerikanska samarbetet kommer troligtvis fördjupas ytterligare i framtiden. Tillsammans hjälper vi varandra att bli bättre.

Amfibiebataljonens utveckling mot Amfbat 2030 fortsätter enligt plan. FMV har, för det första större materielsystemet, skrivit kontrakt på åtta 12 cm granatkastarbåtar som levereras under 2025–26. Som alltid vid större projekt så är ekonomin en realitet att ta hänsyn till, vare sig man vill eller inte, och Marinens ekonomiska räckvidd till mycket. Därför får vi se när i tid vissa materielsystem kommer. Men vi har en bra plan och vet vad vi vill och de övriga systemen kommer förhoppningsvis allt eftersom.

Annan genomförd verksamhet jag vill lyfta är roddkompaniet som med bravur genomförde rodden med Vasaorden den 16 september vid Skeppsholmen med anledning av firandet av H.K.H 50 år på tronen. Det var andra gången detta år som rodden genomfördes. Det här är ytterligare ett bra exempel, förutom gemensam värnpliktsutbildning och basbataljonen, på genomförd verksamhet där grön och blå personal samverkar. Tillsammans blir vi starkare!

Prioriteringar framåt är fortsatt utveckling av militärbasen och att få det nya logistikkonceptet att fungera friktionsfritt, samtidigt som vi tillväxer överallt. Om någon har varit oroliga att vi skulle vara sysslolösa, så kan ni slappna av. Här finns det att göra!

Det här blir dessvärre min sista ledare i Borg-Skum som C Amf 1. Jag går till Marinstaben som DCOS Support i februari -24. Jag hade sett fram mot att sitta kvar enligt plan över 2024, men nu blir det inte så. Marinchefen lägger även hon sitt personalpussel och jag hade fattat samma beslut. Det blir intressanta uppgifter med bland annat det svensk-amerikanska samarbetet som hamnar på mitt bord, samtidigt som jag är med och bygger den nya Marinstaben. Jag kommer därmed att lämna över stafettpippen till *överste David Saflind*, nuvarande Stf C Marinbasen. David har sina rötter i Amf 4. Datum för chefsöverlämningsceremonin är 2 februari 2024.

Jag vill tacka Vapenbröderna för denna tid, för det arbete ni lägger ner och för vårt fruktsamma samarbete. Ni är viktiga både för dåtid, nutid och framtid!

Samtidigt vill jag önska er alla en riktigt fin jul och ledighet när den väl kommer.

FÖRBANDSFÖRVALTAREN REFLEKTERAR

AV: PETER BRYNGER

När jag tillträdde som förbandsförvaltare upprättade jag regementets förvaltargrupp, RFG.

Syftet med RFG är att få en tydlig bild av hur förbandet mår och vad som ”bubblar” i organisationen. Med det tempo och verksamhetsledningssystem vi har idag filtreras informationen åt båda hållen. RFG har högt till mycket högt till tak. Det är en förutsättning för att bataljonsförvaltare och enhetsförvaltare ska kunna utgöra det stöd till sina respektive chefer som förväntas. För att bli vassare i rådgivandet och även för mig att utgöra det stöd C Amf 1 önskar.

Som exempel kan vi ta det upplevda arbetstrycket hos C Amf 1 DUC och neråt.

Föreställ dig att du får en uppgift som du inte vet hur den ska lösas eller vem du kan fråga. Självklart upplever du en hög arbetsbelastning om varje uppgift är ny. Regementet är begåvade med mycket dugliga unga befäl vilket gör att utmaningen är övergående för den enskilde officeren eller specialistofficeren. Men då kryddar vi tillvaron med att rotera chefer och instruktörer på i bästa fall årsbasis och då börjar vi om igen. Lyckas vi behålla vår personal kommer detta också vara ett övergående problem. Jag brukar använda mig av uttrycket kalejdoskopet för att beskriva situationen – vrid en grad och allt ser helt annorlunda ut.

Det är lätt för oss äldre att referera till hur det var när vi var på pluton. Idag är läget helt annorlunda avseende arbetsmiljö, soldatutbildning, arbetsledning och krav på administration.

Förr i tiden hade vi vår utbildningshandbok, den gröna pärmen, som stöd för vad vi utbildade på. Sedan den FM-gemensamma GMU:n infördes är varje timme uppstyrd på en detaljnivå som är svår att återge om du inte upplevt den. Vi finner begreppen projekt och strimmor som ett sätt att hålla ihop utbildningen. Alla skulle utbildas på samma sätt för att säkerställa anställningsbarhet på alla förband i hela FM.

Det fasta greppet kring vad som utbildas på har släppts och skapat en större frihet att anpassa utbildningen för respektive krigsförband. Vål så. Dagens unga befäl har inte utbildat den mängd soldater vi var vana vid och de har bara erfarenhet av en i detalj uppstyrd utbildning. Efter hand som erfarenheten infinner sig kommer det bli bättre, rationellare, effektivare och enklare.

Den nyexaminerade fänriken eller sergeanten går i princip direkt in och börjar utbilda. Skillnaden är dock att fänriken är utbildad till att i första hand bli chef

och inte instruktör. Det gör att startsträckan blir längre oavsett vad du utbildar på. Med hänsyn till tillväxten och det vakansläge vi har är du som fänrik sannolikt plutonchef år två. Här finner vi de största skillnaderna från hur det var förr. Du förväntas som plutonchef sköta all administration för din pluton – från arbetstidsplanering till bokning av övningsområdet. Dagens plutonchef sitter fast vid skrivbordet och får mycket få tillfällen att själv utbilda sin pluton eller ens vara ute hos plutonen. Som plutonchef ska du genomföra medarbetarsamtal med din anställda personal som du knappt sett i rollen som utbildare. Här kommer ställföreträdande plutonchefen in i bilden som en mycket viktig rådgivare till plutonchefen. Ställföreträdande plutonchefen är en specialistofficer, i de flesta fall en översergeant. Problemet uppstår när resten av plutonslaget är nyexaminerade fänrikar. De behöver mer förberedelsetid för en lektion än en erfaren specialistofficer. Fänriken, med sin akademiska examen, löser uppgiften men den kräver betydligt mer förberedelsetid. Enskilda specialistofficerare får bära ett större ansvar för utbildningen än vad som är önskvärt, särskilt på plutoner där de är ensamma specialistofficerare. Detta är framför allt fallet på Utbildningsbataljonen. Efter varje examination av specialistofficerare kommer arbetstrycket kunna fördelas på fler och därmed minska. Allt under förutsättning att vi får behålla vår personal.

Foto: Ditle Boysen Ruge

FÖRBANDSUTVECKLING I FOKUS UNDER 2024

AV: MARKUS APPELGREN

Under 2024 intar 2. amfibiebataljonen organisation (Org 24), den nya organisationen är ett led i utvecklingen mot en ny förbandstyp med nya uppgifter. Förbandsutvecklingen och tillförseln av ny materiel för att nå i mål med Amfbat 2030 innebär utmaningar för bataljonens personal.

Givet utmaningarna är det av stor vikt för mig att bataljonens vision och målbild är vida känd inom förbandet. Det finns även en vinst att dessa är kända för vår omgivning i syfte att skapa en gemensam lägesbild av vart vi är på väg. Jag tänkte därför ta tillfället i akt att dela med mig av dessa och påvisa vad vi på krigsförbandet 2. amfibiebataljonen strävar efter, men även för att belysa de utmaningar vi står inför och de frågor vi jobbar med i vardagen för att nå i mål med utvecklingen av Amfbat 2030.

Med utgångspunkt i vision och målbild, kan jag konstatera att vi inte riktigt är där ännu. Men min magkänsla är att utvecklingen går i rätt riktning och att framtiden för bataljonen ser bättre ut än på väldigt länge. 2024 kommer inte bli mindre händelserikt för 2. amfibiebataljonen, verksamhetslinjalen är minst sagt sprängfylld. Vi kommer behöva prioritera verksamhet och resurser för att bibehålla vår kurs i det långa loppet. Jag kan också konstatera att det gångna året har varit minst sagt händelserikt. Jag är otroligt stolt över det min personal har levererat under året som varit och ser med tillförsikt fram emot kommande verksamhetsår.

Med det sagt, så vill jag rikta ett stort tack till all personal tjänstgörande vid bataljonen och till alla er som stöttat oss. Tack för det förträffliga arbetet ni genomfört under det senaste året. Jag passar även på att önska er en riktigt god jul!

VÅR VISION:

2. amfibiebataljonen är med sin personal ett förband likt inget annat – vi är unika!

Vår förbandsanda och professionalism är ledande i Sverige och vi är internationellt sätt mycket högt skattade.

Vidare är en stor del av vår materiel toppmodern med hög standard och tillgänglighet.

VÅR MÅLBILD:

2. amfibiebataljon är ett elitförband med relevanta metoder och kompetent personal med hög fysisk status.

Vi är oerhört duktiga på att verka i både vår egen miljö såväl som andra tempererade miljöer.

Bataljonen är en attraktiv arbetsplats som värnar om personalen och deras välmående, både arbetsmässigt och privat.

Personalens arbetsmetoder kännetecknas av effektivitet, noggrannhet och flexibilitet. Vidare har vi en väl genomtänkt och fungerande personalförsörjning.

Andra förband ser oss som föredömen och vi som tjänstgör på 2. amfibiebataljon känner oss utvalda.

Foto: Maja Hansson

Foto: Jimmy Croona

Foto: Ditte Boysen Ruge

Foto: Maja Hansson

Foto: Maja Hansson

Foto: Ditte Boysen Ruge

Foto: Ditte Boysen Ruge

UTBILDNINGSBATALJONEN – EN MARINGEMENSAM ENHET

AV: MJ ANNA SOFIA STRID

Mj Anna Sofia Strid är C Utbbat sedan januari 2022 och planeras sitta kvar i befattningen intill sommaren 2025. Hon har bakgrund inom 2. amfbat där senaste befattningen var C S3. Dessförinnan var hon stf KC på MA08 och innan dess skytteplutonchef på 204. amfskomp.

I en värld fylld av komplexa hot och teknologiska framsteg har Utbildningsbataljonen en central roll i att förbereda och utbilda soldater och sjömän för att möta dessa utmaningar med ökad tillgänglighet genom tillväxt.

När det är kallt, blött och mörkt. När sömnen uteblir och osäkerhet och ovissheten är total. Då kan det vara svårt att övervinna sina rädslor, men där har ni bevisat att ni kan sätta uppgiften och gruppen framför er själva. Ni har visat vilja, kamratskap och tagit ansvar för er själva, er kamrat men framförallt uppgiften!

Under vecka 43 och 46 avslutades den grundläggande militära utbildningen genom tre, för de värnpliktiga, krävande utbildningskontroller: övning Torleif mot 2. amfbiebataljonen, övning Hippokampus mot 2. marina basbasbataljonen och övning Ägir mot Fjärde sjöstridsflottiljen. Dessa övningar är viktiga milstolpar och prövar de värnpliktigas kunskaper och färdigheter, samtidigt som de lär sig att hantera ovissheit inför det okända. Vidare kontrollerades den värnpliktiges förmåga att sätta uppgiften och gruppen framför sin egen bekvämlighet, den värnpliktiges förmåga att arbeta under längre perioder och förmåga att förflytta sig till fots.

För att uppnå likvärdig utbildning oavsett krigsplacement fungerar Utbildningsbataljonen som en maringemensam enhet där skärgården och havsspännet är den naturliga träningsarenan där marinen tillsammans ska kunna verka. Oavsett soldatens roll, vare sig

det är som att vara del av en granatkastarpluton som ska kunna bekämpa en landstigningsstrand, eller som sjöman som möter motståndaren långt ute vid horisonten, eller som basskyddsoldat som bevakar vital infrastruktur, betonas vikten av samarbete och att kunna agera som en del av det större marina systemet.

Efter ett framgångsrikt genomförande av utbildningskontrollerna kan den värnpliktige nu stolt kalla sig själv soldat eller sjöman och går vidare till nästa fas av utbildningen. Denna fas inkluderar soldatutbildning med skarp ammunition på Utö och Vaddö och befattningsutbildning för sjömännen i Karlskrona. Innan jul går samtliga soldater och sjömän in i befattningsutbildning med avbrott för högvakt, parallellt fortsätter stridsbåtsutbildningen som påbörjar sin praktiska del vilken till huvuddel utgår från Korsö. Erfarenheterna från utbildningskontrollerna integreras i den fortsatta utbildningen och utgör grund för soldaternas och sjömännens stolthet och nyvunna kunskaper.

Utbildningsbataljonen blickar framåt mot en kår-gemensam vinterutbildning med Amf 4 i Älvdalen i vår, där de grundläggande soldat- och sjömansfärdigheterna befästs och utmanas i en ny miljö med andra friktioner. Här får soldaten och sjömannen plocka fram de erfarenheter och kunskaper som den grundläggande militära utbildningen givit.

Så, när vi nu går in i det kalla vintermörkret har Utbildningsbataljonen skapat en stark grund för soldaten och sjömannen av disciplin, samarbete, vilja att göra sitt bästa och förmåga att inte ge upp, vilket är avgörande för den fortsatta utbildningen, men också för att vara en del av marinen och för att möta de komplexa utmaningarna som vår tid medför.

Foto: Ditte Boysen Ruge

Foto: Ditte Boysen Ruge

Foto: Ditte Boysen Ruge

FRÅN

FÄNRIK BORG

TILL

VAPENBRÖDERNA

FÄLTPOST

De värnpliktigas utbildning fortgår och som ny officer drar man hela tiden lärdomar av vad som fungerar och inte. Ett tydligt lärotillfälle var vid den senaste stridsskjutningen, då de värnpliktiga sköt skarpt i grupp för första gången och jag slogs av tankar kring samordning och syften.

Officerare får mycket orderträning för att vi ska kunna ge kloka och snabba ordrar. De fem tunga frågorna "Vem, Vad, Var, När, Varför" ska alltid besvaras och det drillas in hårt under utbildningen. Särskilt mycket tid, kanske för mycket tid, läggs på *Varför*. Det är ett stort fokus på syftet med uppgiften och att chefer ska kunna leverera en tydlig målbild. Utan att bespotta uppdragstaktiker och manöverkrigare vill jag hävda att grunden i en order är befälsrätten och organiseringen av uppgifter. Svensk soldat och sjöman säger att syftet är skillnaden mellan att hugga sten och att bygga en katedral. Det stämmer men orden "Vi ska bygga en katedral" kommer inte på egen hand hugga ut 100 marmorblock, lasta dessa på 14 lastbilar och få det klart innan lunch.

Detta blev tydligt under den nyss genomförda stridsutbildningen där de värnpliktiga gruppcheferna med

soldater var kvicka och drivna med enkla kommandon rörande *Vem, Vad* och *När* under genomförandet. Vi som var skjutstationschefer, befäl och övningsledare tänkte på *Var* och *Varför*, sett till säkerheten och övningens målsättningar. När man är chef eller övningsledare innebär ett svar på *Varför* förutsättningar för omfall och att hantera det oförutsedda. Under övningen tog det oförutsedda formen av ett kraftigt snöoväder som omöjliggjorde en fortsatt säker övning den dagen och som tvingade alla övningsledare att hastigt kasta om sin tänkta verksamhet. Genom att vi övningsledare kunde bibehålla våra perspektiv på *Var* och *Varför* fanns det goda möjligheter att omsätta och revidera *Vem, Vad* och *När* för de värnpliktiga vilket säkerställde måluppfyllnad.

I korthet kan man säga att ju längre värnplikten fortskrider desto tydligare blir det att fysisk samordning i form av *Vem, Vad* och *När* krävs för att få många människor i rörelse medan *Var* och *Varför* är utgångspunkten för att kunna hantera nya förutsättningar och tillvarata plötsliga gynnsamma lägen.

Foto: Ditte Boysen Ruge

Foto: Ditte Boysen Ruge

Foto: Ditte Boysen Ruge

2. MARINA BASBATALJONEN ETABLERAD

Den 2 oktober hölls en stor ceremoni på Berga för att manifestera etableringen av 2. marina basbataljonen. Samtidigt genomfördes motsvarande ceremoni i Karlskrona där 1. marina basbataljonen finns under ledning av Marinbasen. Det här betyder att vi också går in i ett nytt marint logistikkoncept, där C Amf 1 får en betydligt större och tydligare roll att stödja krigsförbanden med logistik i alla typer av situationer och inom det egna geografiska området.

Foto: Ditte Boysen Ruge

EN FULLT OPERATIV BATALJON MED NY MATERIEL 2030

AV: ÖVLT TOMAS FORS

I skrivande stund ligger sjöröken på Hårsfjärden tung, det är frostigt, minst fjorton grader kallt och mörkret har sänkt sig över Haninge garnison. Men plötsligt blir mörker till ljus när åtta fabriksnya lastbilar rullar in på området. Fullt upptända med gulblink och strålkastarljus signalerar bilarna om tillväxt, 2. marina basbataljonens tillväxt!

Det har varit en intensiv och spännande höst sedan 2. marina basbataljonen under högtidliga former etablerades på Berga den 2 oktober 2023. Redan efter en veckas verksamhet kom bataljonens tillgängliga resurser att ställas till förfogande under Marinövning Höst. En bra övning där bataljonens initiala förmåga att understödja övriga marina krigsförband för första gången kunde prövas. Övningen, tillsammans med införandet av ett nytt marint logistikkoncept, fick stor uppmärksamhet i såväl Försvarens egna informationskanaler som av traditionell media och blev en viktig signal om marinens tillväxt.

Ur mitt perspektiv var Marinövning Höst precis den start vi behövde och härifrån kunde vi bara bli bättre. Tillfället gav oss möjligheten att för ett ögonblick flytta fokuset från kontoret till den miljö vi faktiskt förväntas lösa uppgifter i. Genom att tidigt öva kunde vi inhämta betydelsefulla erfarenheter och använda dessa som goda ingångsvärden i vårt fortsatta utvecklingsarbete.

På tolv veckor sker inga underverk men under den korta tid vi har existerat har vi deltagit i en större marin övning, vi har deltagit i Freezing Winds och samtidigt besökt våra motsvarigheter "8th Service Support Squadron" och "Porkkala coastal battalion" i Finland. Vi har genomfört otaliga transporter och levererat robotar, torpeder, drivmedel, reservdelar och utöver det tillgodosett de marina förbandens behov av förnödenheter och tjänster i vardagen. Våra värnpliktiga har nu avslutat sin grundutbildning, genomfört soldaterinran och baskerceremoni samt påbörjat en period med huvudtjänstutbildning.

Planeringen för verksamhetsåret 2024 är på plats och förbandet beräknas påbörja sitt förbandsutbildningskede några få veckor in på det nya året. Då är bataljonen under perioden med värnpliktiga cirka 200 själar stark!

Planen är att förbandet initialt ska bygga sin förmåga ur den arvmateriel vi redan har och successivt omsätta den med ny materiel fram till år 2030. Den läsare som är väl insatt i Försvarens materielprocess vet att sådant kan ta tid. Men faktum är att vi redan i slutet av 2023 stärker vår förmåga till rörlighet genom att vi exempelvis mottar nya last- och kranbilar samt att vi är i slutfasen med målsättningsarbetet av de nya trängfartygen.

Naturligtvis står vi inte helt utan utmaningar, tvärt om! I vissa fall saknar vi adekvat stöd i förbandsutvecklingsprocessen. Men för varje dag som jag kommer till min arbetsplats, möter min personal, ser min materiel och får övriga förutsättningar presenterade för mig, så är det alltid något som har blivit lite bättre! Det är en fantastisk känsla som inspirerar både mig och mina kollegor till att tillsammans och outtröttligt arbeta mot våra gemensamma målsättningar – en fullt operativ bataljon med ny materiel 2030.

Foto: Ditte Boysen Ruge

RAPPORT FRÅN FÄSTNINGSMUSEET

AV: ERIK HIMMELSTRAND

I min förra rapport tipsade jag om att åka till Vaxholm den 12 november på Fars dag. Kanske var det också någon läsare som anammade detta? En som inte gjorde detta var jag, som lagom till denna dag fick en ”fet present” i form av Covid. Jag blev nämligen helt utslagen med alla de nu klassiska symptom som hänger ihop med denna virusinfektion. Bland annat total avsaknad av lukt och därmed smak. Jag kunde däremot med glädje konstatera att sjukdomen i sin värsta form inte blev särskilt långvarig (troligen på grund av våra excellenta vacciner) och jag kunde snart vara på benen och arbeta hemifrån, dock med en besvärande och efterhängsen hosta och en näsa som aldrig ville sluta att rinna.

Hursomhelst så kunde evenemanget ändå genomföras på bästa sätt, genom att *Dag Eckerberg*, med stor kunskap om ingenjörkompaniets verksamhet, med kort varsel kunde ställa upp i mitt ställe. Kunskapsmässigt blev det absolut inte sämre, för det *Dag* inte kan i detta ämne, är nog inte värt att nämna. Vill ni ta del av hans kunskaper i ämnet så rekommenderar jag er att läsa museets och vänföreningens årsbok 2016.

Utöver *Dag* så fanns även *Per Andersson* på plats för att berätta om SK/KA1, Stockholms kustartilleriförsvaret med Vaxholms kustartilleriregemente, vars stab bland annat ansvarade för kustartilleriets krigsförband i skärgården. Staben var från år 1942 inrymd i en borgliknande tegelbyggnad på Vaxön, detta efter att ha flyttat från Vaxholms kastell. I byggnaden huserade man fram till år 1990 då verksamheten sammanslogs med Ostkustens örlogsbas och flyttade till Muskö och erhöll namnet Ostkustens Marinkommando, MKO. Även *Anders Joninger* fanns på plats för att med sin stora kunskap illustrera historien om de polska ubåtar med besättningar som åren 1939–1940 var internerade på platsen. Ett fyrtiotal åhörare hade trotsat vädrets makter och dök upp till detta evenemang, vilket är mycket glädjande.

På Kastellet har i början av november museets minkran renoverats med hjälp av ett bidrag från Statens maritima och transporthistoriska museer, SMTM. Minkranen riskerade att brytas av då den tagit stryk genom påverkan av väder och vind. Kranen är unik och jag tror inte att det finns någon liknande i landet?

Krantypen användes för min- och kabelutläggningsarbeten i skärgården och fanns på de så kallade handkranpråmarna som bogserades ut till sina verksamhetsområden med hjälp av ångslupar.

Handkranpråmarna användes av flottans fasta minförsvaret från slutet av 1880-talet och sedan av kustartilleriet fram till 1930-talet. Kustartilleriet använde vid samma tid även en annan större fartygstyp för minutläggning, de kallades ångkranpråmar, senare minkranpråmar och var försedda med en ångmaskin som användes både för kranen och fartygets framförande.

Nu har en lugnare period inträtt för museets del. På borggården är det på kvällarna mycket rofyllt och oerhört vackert med den gnistrande snön som täcker marken och de rosaröda fasaderna som återspeglar ljuset från gårdslyktornas sken. Högst upp i tornet blåser upplyst den svenska flaggan i det annars omgivande mörkret.

Besök gärna museets hemsida: www.vaxholmsfastning.se
Alt. på Facebook eller Instagram.

Foto: VFM

Spärrbataljon Arholmas vals

(Melodi Calle Schewens vals)

I Roslagens famn ligger vår bataljon,
den bästa längs hela vår kust.
Om fienden kommer vi skjuter kanon,
till dess att han tappar sin lust.
Bland öar och kobbar vi ligger på lur,
och sjunger i moll och i dur.
I Roslagens famn ligger vår bataljon,
den bästa längs hela vår kust.

Vår skärgård har skyddats i tusentals år,
av långskepp och vässade svärd.
Förr vikingar tjärade skepp varje vår,
för att skydda sitt hem och sin härd.

Självt blandar jag fredligt mitt hexatonal,
till angenäm styrka och smak.
Det blir bara bättre uti vår final,
när "Ropuchan" förvandlas till vrak!

I Roslagens famn ligger vår bataljon,
den bästa längs hela vår kust.
Om fienden kommer vi skjuter kanon,
till dess att han tappar sin lust.
Bland öar och kobbar vi ligger på lur,
och sjunger i moll och i dur.
I Roslagens famn ligger vår bataljon,
den bästa längs hela vår kuuuuuuuust.

Text: Mats Geijer (med stöd av Evert Taube)

Musik: Evert Taube

Vapenbröderna
c/o Stockholms amfibieregemente
By Breidablick
130 61 HÅRSFJÄRDEN

VAPENBRÖDERNA

Kamratföreningen Vapenbröderna är Stockholms amfibieregementes kamratförening. Föreningen ger ut tidningen Borg-Skum fyra gånger per år. Mer information om föreningen finns på vår hemsida

www.vapenbroderna.se

Följ oss även på
facebook och Instagram

Föreningens adress:

Kamratföreningen Vapenbröderna
c/o Stockholms amfibieregemente
by Breidablick, 130 61 Hårsfjärden

info@vapenbroderna.se

Skattmästaren:

Marie Wall
Mobil 070 886 50 25
evmavi03@gmail.com

Årsavgift:

200 kr
Familjemedlem 100 kr

Bankgiro:

473-0537

Swish:

123 435 29 28

REDAKTION

red@vapenbroderna.se

Redaktör tillika ansvarig utgivare:

Victor Ihre Persson
Mobil 070 866 73 00

Redaktionsmedlemmar:

Carl von Gerber
Mobil 073 181 48 87
Mats Geijer
(Korrektur)

Utgivning:

Fyra nummer per år

Layout:

ANV Grafiska AB
Mobil 070 781 86 04
gunilla@anv.se

Tryckeri:

Tryckeri AB Orion

Scanna QR-koden för ansökan
om medlemskap

Adressändring:

www.vapenbroderna.se/medlemskap